

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maračnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

„Katoliški“ shod.

Naši klerikalci prirede meseca avgusta t. 1. katoliški shod v Ljubljani. Po svojih časopisih bobnajo na vse pretege, da bi kolikor mogoče njih pripadnikov prišlo na ta shod. Celo klerikalce drugih dežel, Čehe, Hrvate in Poljake vabijo nanj, da bi tudi ti dali večji sijaj shodu.

Kakšen pa je namen tega „katoliškega“ shoda? Morda, da se utrdi katoliška vera pri udeležencih? Morda, da se bodo Kristusovi nauki: ljubezen do bližnjega, usmiljenje, ponižnost i. t. d. učili od onih ljudi, ki so vero v zakup vzeli? Ne, kaj takega ne pride prirediteljem na misel, njim je edinole ta shod kot pretveza, da utrdijo in se pobahajo s svojo strankarsko močjo, da pokažejo drugim: pogledjte, vse na Kranjskem je klerikalno!

Ali hočemo to dokazati? Poglejmo le, s čim hočejo olepšati in bolj zabavno napraviti to prireditev. Vabijo slovenske može, žene in dekleta, naj pridejo v narodni noši. Marsikateri in marsikatera bo šla le iz tega namena, da se malo postavi v Ljubljani. Ozijali bodo pobožnjaki naša dekleta spred in zad in pri tem premišljevali — o veri. In potem pridejo z vse dežele klerikalni telovadci orli z ukradenimi rdečimi srjajci, katere je škof Mahnič tako preklinjal. In kakor bodo lepa dekleta paša za oči moških, bodo pobožnemu ženskemu svetu orli v telovadnih oblekah, ki se bodo zvijali na dvorišču domobranske kasarne, ljubka paša, da ne bo preveč žalostno. Vsakemu svoje hočejo dati, da se ne bo ne eden ne drugi pritoževal in da ne bo preveč dolgočasno na „katoliškem“ shodu. V ljubljanskem Tivoliju bo gotovo takrat kakšen vrtiljak in tudi kinematograf ne bo manjkalo.

„Le not! Le not!“ gre zdaj klic po klerikalnih časopisih in v vsaki fari že agitirajo župniki in kaplani pri svojih backih, da se udeleže shoda. In tudi vemo, da jih bodo veliko prignali poslušnih ovac, ki niti ne bodo vedeli, čemu pravzaprav gredo v Ljubljano.

Zakaj pišemo o tem? Ker hočemo ljudstvu odpreti oči, da ta shod ni nič drugega kakor strankarska prireditev, veleklerikalna slavnost, ki bo uporne kmete zopet utrdila v klerikalni politiki. Prihodnjo pomlad bodo deželnozborske volitve in zato je treba zopet udariti na veliki boben in backom zabičiti: mi delamo na verski podlagi, naša stranka je edina, ki štiti in brani vero. In tu bodo pobožno zavijali oči največji krivičniki in nasilneži, ki jih je rodila zemlja slovenska, in se takorekoč norčevali iz lepih Kristusov naukov.

Tu bosta glavni zvonec nosila oni dr. Šusteršič in oni dr. Krek, ki imata še vendno strašno grde madeže na sebi, kajti nista se še oprala, in ki se ne upata tožiti osebe, ki jim je taka očitanja vrgla v obraz.

To bo res katoliški shod, ki ga bodo vodili taki možje. In ker ti ljudje nimajo nič sramu v sebi, ali ni potem treba, da bodi one sram, ki jih pojdejo poslušat? Da, tako pravimo, sram, v dno dušo sram naj bo onega, ki pojde na to prireditev in ki bo s svojo navzočnostjo odobral protiversko ravnanje Lampetov, Krekov in Šusteršičev. Naš kmet naj ima tudi nekaj sramu v sebi in naj ostane doma.

Veliko bolje in Bogu dopadljivejše delo stori vsak, ako doma dela ali doma v pošteni družbi zapravi oni denar, ki bi ga zapravil na tem shodu. Zato pa svetujemo, da se ne daste pregovoriti svojim duhovnikom, da bi šli njim in ljudem Lampetove, Krekove itd. sorte delat štafažo. Ali ne veš, dragi kmet, da te klerikalna stranka le takrat rabi, kadar je v nji v korist? In zdaj te rabijo; svetu hočejo pokazati, kako si neumen, da na vsak žvižg iz Ljubljane pritečeš k njim in jim pokorno ližeš nečedne roke.

Rajši skličite tiste dni kmečke shode, kjer se pogovorite, da boste svoje zadeve sami vzeli v roke. Poučujte ljudi, da takim ljudem, ki jih ima klerikalna stranka v vodstvu, ne gre več zaupanje, da so osramotili deželo in tudi stranko pred celim svetom. Kmet naj bo s kmetom in tako bo najbolj vedel, kaj je v njegovo dobro. Ozrite se na

Moravsko, na Češko, kjer so povsod samostojni kmečki poslanci prodrli in zmagali nad klerikalnimi. Zadnji čas je, da se začne tudi na Kranjskem jasni, da se tudi tukaj vrže klerikalno jerobstvo ob tla.

Skličite torej tiste dni shode, sestanke in začnite se brigati za lastne zadeve; v znamenju pluga bo kmečka zmaga, v znamenju takega križa, kakor ga pa imajo in pridigajo naši klerikalci, bo pa poguba. Na tem, kar delajo zdaj naši klerikalci, ima svoje dopadajenje le hudič, nikakor pa ne Bog!

Dogodki na Balkanu.

Bratomorna vojna.

Česar ne bi nikoli pričakovali, se je zgodilo. Na Balkanu in sicer v osvobojenih zemljah teče zopet kri v potokih, odmevajo streli topov in pušk, gorijo vasi in mesta. Toda zdaj teče kri Slovanov, brat mori brata! Žalostno je, da bi se morala vsaka slovanska duša jokati!

Iz lista so cenjeni bralci lahko zasledovali razvoj dogodkov po končani vojni s Turki. Tlela je iskra razdora med balkanskimi zavezniki in sicer so bili Bolgari najbolj nasilni, ker so hoteli imeti vso Macedonijo, ki so osvojili Srbi s krvavimi žrtvami. Ruski car se je ponudil, da bo posredoval med Srbi in Bolgari, oziroma med Grki in Bolgari. Toda predno so sprejeli carjevo ponudbo, so Bolgari, ne da bi poprej napovedali vojno, kar so storili celo proti Turkom, udarli čez mejo in napadli Srbe in Grke. O prvih spopadih smo že pisali v zadnji številki. Takrat se je mislilo da so vojaki storili to na svojo pest, toda po zadnjih bitkah, kjer se je udeležilo bojov na 100.000 Bolgarov ni več misliti, da ne bi imeli povelja od svojega generalnega štaba. Jokaj, se jokaj, zemlja slovanska in sinovi slovanski zakrite si oči, da ne videte bratomorne vojne in prelitja bratovske krvi!

Posameznosti iz boja.

V soboto in nedeljo so začeli prodirati Bolgari na črti, ki je 70 km dolga proti Srbom in Grkom. Izpočetka so bili zmago-

viti in o teh bojih pravi poročilo: Bolgarska armada je začela s splošnim napadom na grške in srbske vojaške oddelke. V ozemlju, ki so je Srbi zasedli, je šla bolgarska armada čez protokolično določeno črto ter korakala proti Mecikovu, Bogdancki in Ghevgeliju. Menijo, da so Bolgari zasedli Ghevgele. Bolgarska armada je prekoračila tudi v srbsko-bolgarskem protokolu določeno črto pri Pankaisnu in koraka proti Elevteri.

Grška stotnija je v Elevteri odrezana. V dolini reke Mustani dislociran oddelek je bil napaden in se umika proti Tsiesiju. O stotniji ni nikakoršnega drugega poročila. Znano je edinole, da je bilo predvčerajšnjim zvečer ob 6. uri 50 minut oddanih dvajset strelav iz topov proti Elevteri.

Trije bolgarski polki pri Tevranu so napadli srbske predstraže na levem bregu pri Metkovi. Bolgarska artilerija obstreljuje trdnjavo na levem in desnem bregu reke Vardar. Ob šestih zjutraj je bila napadena grška straža pri 12. kilometru na cesti Karasuli in Kilindra. Ob tričetrt na osem je neki bolgarski bataljon napadel grško predstražo pri Nikriti.

Bolgari pa niso dolgo napredovali. Srbsko junaštvo se je tudi tukaj pokazalo, kajti z bajoneti in z izborna artilerijo so vrgli Bolgare, ki so že pretrgali zvezo med grško in srbsko vojsko, na vseh točkah nazaj. In nato so prodirali še naprej ter Bolgare potisnili daleč nazaj, vzeli jim mesti Stip in Krupišto. O teh bojih pravijo poročila: Po brzozavni vesti iz Skoplja so Srbi po krvavem boju zavzeli Krupišto. Po privatnih vesteh so bili boji pri Štipu in Krupišti izredno krvavi in so povzročili na obeh straneh silne izgube. Posebno strahovito je učinkovala srbska artilerija. Srbi so zajeli dva bolgarska batoljona. Ostali Bolgari so se, v divjem begu umaknili. Mnogo bolgarskih vojakov se je udalo. Borba na celi fronti je trajala predvčerajšnjem ves dan. Na bolgarski strani se je borilo 100.000 mož. Po izredno ljutem boju, ki je zahteval ogromno žrtev so se Bolgari morali umakniti.

Srbska artilerija je več ur obstreljevala Stip in končno prisilila Bolgare, da so zapustili mesto. Srbske čete so jih zasledovale in so zavzele pozicije 7 km južno od Štipa ob reki Krivi.

Pri Štipu se je vršila krvava bitka. Štip je padel v srbske roke. Srbi so prodrli do vnožja Plakovičke planine 10 km od Štipa. Po vesteh iz Skoplja so se Bolgari morali umakniti tudi iz Kočane. S tem je bolgarska makedonska armada popolnoma odrezana od Kjustendilske. Tu je bila borba najljutejša. Bolgari so pustili na bojišču 1200 mrtvih in ranjenih. Vrhove pri vasi Drenki je osvojila srbska pehota z bajonetnim naskokom. Bolgari so pustili na bojišču 6 topov in 4 municijske vozove. Včeraj so Bolgari skušali zavzeti gornji Trogerod, toda napad so Srbi odbili in z bajonetom malodane uničili dotični bolgarski voj.

Prekinjeni diplomatični odnošaji?

Na Dunaju se je razširila vest, da je srbska vlada v sredo zvečer že izročila bolgarskemu poslaniku Andreju Toševu potne liste in s tem prekinila diplomatične vezi z Bolgarsko. Ta vest se dosedaj še ni potrdila.

Iz Sofije pa poročajo, da smatra bolgarska vlada, ker je v sredo zvečer že brezuspešno potekel rok, ki ga je dala Bolgarija srbski vojni operaciji, da je nastopilo med Bolgarijo in Srbijo od srede zvečer že efektivno vojno stanje. — Iz Aten se nadalje brzozavlja, da je vsak trenotek pričakovati, da odpotuje iz Aten bolgarski poslanik, čegar rodbina se je na nekem romunskem parniku že odpravila v domovino.

Srbska zmaga pri Retki Bukvi.

Spopad med Bolgari in Srbi pri Retki Bukvi, južno od Krive Palanke, je končal z velikim srbskim uspehom. Srbi so vjeli 70 bolgarskih častnikov in 4000 vojakov. Zaplenili so 30 bolgarskih topov. V sredo je pršel v Belgrad prvi transport ranjencev. Bilo jih je 500. Ranjencem so priredili slavnosten sprejem. V kratkem prispe v Belgrad še 1000 ranjencev.

Srbi prodirajo.

Uradno se poroča: Srbska vojska je prisilila Bolgare, da so se umaknili onkraj rek Zletovske in Bregalnice. Na levem bregu teh rek so se srbske čete utrdile. Bolgarske izgube v teh bojih so velikkanske.

Srbske vojne proklamacije.

V državni tiskarni so v sredo natisniti vojne proklamacije, ki so bile izdane drugi dan.

Grške operacije.

Iz Aten javljajo: Grška armada je na celi črti nastopila v ofenzivo. Druga grška divizija prodira proti Kilkissu, peta divizija je napadla bolgarske pozicije pri Sazigniolu. Osmi in deveti bataljon neozonov sta z bajonetnim naskokom zavzela utrjene bolgarske pozicije pri Gumendži. Bolgari so se umaknili proti Likovanu. Vesti z bojišča povzročajo veliko veselje v mestu.

Romunska mobilizira.

Romunski generalni štab je odredil splošno mobilizacijo vse romunske armade.

Češki zdravniki in bratomorna vojna.

»Die Zeit« javlja: Češki zdravniki so odklonili prošnjo srbske in bolgarske sanitetne oblasti, naj vstopijo v službo srbskega, odnosno bolgarskega Rdečega križa, češ da nočejo podpirati bratomornega boja.

Razgled po svetu

Senzacijelna afera v Pulju.

V soboto je dospel v Pulj poštni in brzozavni ravnatelj, dvorni svetnik Pattay v spremstvu bivšega policijskega komisarja dr. Mlekuša, koncipista Miroslavića in več policijskih agentov. Ta komisija se je napotila v poštni urad v ulici Carrara poleg Narodnega doma. Poštni urad so takoj zaprli, uradnikom in uslužbencem so ukazali, naj takoj zapuste uradne prostore ter se odstranijo. Nato se je vršila v poštnih prostorih hišna preiskava, ki je trajala pozno do večera. Istočasno je policija aretirala poštnega uradnika Nikolicha in nekega posestnika Ivaniševića. Odvedli so ju na policijo, kjer so ju zasliševali skoraj do jutra. Tekom včerajšnjega dneva je policija izvršila še več drugih aretacij. O vzrokih teh aretacij ni ničesar znanega, ker čuva policija najstrožjo tajnost. Zato se ne more izvedeti niti imen vseh aretovancev. Eno pa je gotovo, da se pri aferi ne gre za kakšne poverbe, marveč toliko kot gotovo je, da je oblast prišla na sled neki veleizdajski aferi. Zatrjuje se, da so v afero zapleteni tudi neki častniki.

Neurje v Pulju.

V četrtek se je nad mestom Pulj vtrgal oblak. Vse mesto je bilo pod vodo.

Komisarijat na Češkem.

Cesar je v ponedeljek sprejel v posebni avdijenci ministrskega predsednika Stürgha. V tej avdijenci je Stürgh predložil cesarju svoje nasvete glede uvedbe upravne komisije na Češkem. Uvedba te komisije se uradno sedaj še ne razglasi, marveč še le kasneje. Pisali smo že, da deželni odbor na Češkem ne more delovati dalje, ker nima zaradi obstrukcije Nemcev denarja. Zato je vlada primorana, da postavi vladni komisarijat na čelo dežele, ki bo s pomočjo vlade dobil denarna sredstva.

Protest čeških poslancev.

Češki poslanci razen Mladočehov, so imeli v četrtek zborovanje, na katerem so sklenili oster protest proti suspendiranju deželne ustave na Češkem. Protest je osebno izročil poslanec Stanek ministrskemu predsedniku Stürghu.

Slovenija

s Zaupnice — dokaz omejenosti. Zaupnice, ki jih pošiljajo občinski odbori, društva in drugi zavodi, so le dokaz, kako omejeni so dotični, ki se podpišejo pod take zaupnice. Dr. Šusteršič in dr. Krek naj vendar tožita Kamilo Theimer, če so njena očitavanja neresnična. Dokler tega ne storita, se ne moreta oprati teh očitavanj, če se

tudi cela Kranjska dežela na glavo postavi in jima izreče zaupnico. Zakaj vendar ne tožita? Najbrž se bojita stopiti pred sodišče, ki jima je edino v stanu vrniti čast in zaupanje. Če bi bili dotični pametni in če bi trezno sodili, bi morali namesto zaupnic poslati dr. Šusteršiču nezaupnico in zahtevali, naj vendar pred sodiščem zamaši usta drzni ženski, ki se je upala omadeževati čast voditelja klerikalcev. Potem bi bile zaupnice in častno članstvo na mestu, tako pa le pokažejo zaupničarji, kake omejene pameti so, ker ne vedo, da človek, ki se mu toliko očita, ni vreden zaupanja toliko časa, dokler si ne opere časti pred sodiščem. Prav na mestu je torej, če se vsakdo norčuje iz teh zaupnic, ki niso prav nič vredne, ampak le kažejo, kako omejeni in zarukani so klerikalni backi.

s **Konkurz Glavne posojilnice** bo v nekaj mesecih končan in člani bodo na milost in nemilost izročeni upnikom, če likvidacijski odbor poprej ne sklene poravnave s temi. Da se sklene poravnava, je pa tako v interesu članov kakor upnikov; v interesu zadnjih morda še bolj, ker bodo na ta način najhitreje in brez stroškov prišli do delnega pokritja svojih terjatev. Pri manjklaj znaša že zdaj 3,323.000 K, in popolnoma izključeno je, da bi se izterjal ta znesek od članov, čeprav bi prav vse članne pognali na beraško palico, kajti vsi skupaj ne zmorejo polovice gori omenjene vsote. Pač pa bi se potom poravnave dalo veliko več doseči. Marsikateri član, ki je zdaj insolventen in se mu ne more z nobeno eksekucijo blizu, marsikateri uradnik, ki ima svojo plačo obteženo do smrti, marsikdo drug, ki zdaj nima kredita, ker je pri »Glavni«, pa bi rad pričel kako podjetje — vsi ti bi **prostovoljno** za poravnavo radi prispevali svoj delež, le da bi bili prosti te more, ki leži nad njimi in jim veže roke. Če bi se jih pa rubilo, bi se pa od njih najbrž nič ne dobilo. — Upniki morajo imeti pa tudi nekaj človeškega čuta in usmiljenja. Pomisliti je, da bi se 500 do 600 rodbin pognalo na beraško palico in sicer popolnoma nedolžne ljudi, ki niso prav nič odgovorni za izgube »Glavne posojilnice« in njenega odbora, oziroma revizorjev, ki so tako vestno vršili svojo dolžnost. Koliko solza in obupa ter nesreč bi prišlo na te nedolžne žrtve, ko bi se začelo izterjavati od njih in koliko stroškov bi si upniki naprtili in končno še ne prišli do pokritja, ker je to popolnoma nemogoče. Svetovati je torej upnikom, oziroma vlagateljem, da se čimprej poravnajo z likvidacijskim odborom »Glavne posojilnice«, ki ima take izjave že pripravljene v svoji pisarni v hotelu Lloyd, Miklošičeva cesta št. 8, v Ljubljani. Kdor ima torej hranilno knjižico »Glavne posojilnice«, naj se takoj skuša poravnati in dobiti del svojih prihrankov nazaj, sicer je vprašanje, kdaj in če bo sploh dobil kaj.

s **Izlet na Balkan.** Odbor »Slovanskega kluba« je v svoji zadnji seji sklenil z ozi-

rom na neurejenost razmer na Balkanu nameravani izlet v novoosvojenih kraje na Balkanu za letos opustiti. Izlet se priredi prihodnje leto.

s **Razstava v Kijevu in Slovenci.** V Kijevu so otvorili nedavno tega krasno, velezanimivo razstavo. Ker je želeti, da bi si to razstavo ogledali tudi Slovenci ter se poučili vsaj površno o ruskih razmerah, je odbor »Slovanskega kluba« sklenil organizirati mesto izleta na Balkan, ki za letos izostane, **slovenski izlet v Kijev na razstavo.** Izlet se priredi, ako se priglasijo zadostno število, to je 10 do 20 oseb. Izletni stroški ne bodo veliki; vožnja bo stala v III. razredu okrog 100 K, v II. razredu pa okrog 150 do 180 K. Kdor izmed Slovencev namerava napraviti letos kako potovanje, naj se odloči v Kijev. Prijave za izlet sprejema odbor »Slovanskega kluba« v **Ljubljani**, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila za ta izlet.

s **Seja deželnega odbora** 28. junija t. l. Na prošnjo topilnice v Litiji se pošljejo vloge na železniško in trgovsko ministrstvo ter na glavno ravnateljstvo južne železnice glede znižanja blagovnih tarifov. — Centralni komisiji za ohranitev spomenikov se poroča, da se bo sezidal pri Sv. Janezu v Bohinju betonski most, maskiran s kamnom, da ohrani starinsko lice. Lesene ograje se pa ne napravi. — Za cesto Lipoglav-Sostro se dovoli 33% deželni prispevek do zneska 3000 K. — Za plemenske živali (bik, mrjasce) izdala dežela in država za Kranjsko skupaj vsaj 100.000 K letno. Poleg tega vzdržuje dežela še na Robežu pristavo za bika, ki jo stane letno nad 10.000 K. — Sklene se akvirirati primerne gospodarskega veččaka za nadzorstvo vzreje in vporabe teh živali pri posameznih posestnikih. — Dne 8. julija 1913 ob 9. zjutraj je sklicana pri deželnem odboru seja za dogovor med revirnim odborom in lastnikoma ribnjakov v Begunjah in v Želimljah glede pridobitve deželne in državne podpore za gojenje rib. — Za perutninski odsek pri Kmetijski družbi se dovoli podpora v znesku po 500 K. — V občinah Kleče-Stari breg na Kočevskem se določijo dodatna trasiranja ceste. — Sklene se razpisati dela oziroma dobave za zgradbo centralne elektrarne v Završnici in sicer za železni tlačni cevovod, 2 turbini po 1500 HP, 2 električna generatorja in stiskalne naprave — proračunska svota 375.000 K — (z večino glasov). — Deloma se tvrdke povabijo k ofertom, deloma se iste javno pozovejo. — Zgradbo dveh mostičev v Kresnicah se odda najnižjima ponudnikoma Konjarju in Gorencu za pavšalno vsoto 4200 K. — Za uravnava Glinščice se dovoli 30% deželni prispevek, brez ozira na državno podporo. Prosi se pa pržavo, naj ona prispeva vsaj s 50%, ostalo pa naj plačujejo interesentje. — Gospodarski zvezi se dovoli podpora 10.000 K; zeljarni v Smartnem 1000 K; Zadrugi zvezi 3000 K (z večino glasov). — Glede uniform uradnikov prisilne delav-

nice se povpraša c. kr. deželno vlado za mnenje. — Društvu za promet tujcev se izplača 3000 K. — Zavaruje se dežela za morebitne škode povzročene po bikih na Robežu. — Pritožbi občine Moste proti sklepu občinskega sveta ljubljanskega glede naprave kanala na Martinovi cesti radi tam stoječe tovarne za lep se ugodi in se mestni občini ljubljanski naloži, da ima napraviti kanalizacijo do tja, do koder je v to zavezana po stavbnem redu. Tovarna za lep ima pa napraviti kanal od tovarne do cestnega kanala, do koder ga je mestna občina ljubljanska po stavbnem redu zavezana zgraditi. Vpraša se mestno občino, do kje namerava zgraditi cestni kanal (z večino glasov). — Županu senožeškemu se izreče graja radi postopanja pri razdelitvi podpor iz Fabjančičevega legata (z večino glasov). — Določijo se komisijonalni ogledi glede mosta v Otočicah in nekega pota v Straži.

s **Pri žrebanju efektne loterije „Splošnega slovenskega ženskega društva“ v Ljubljani** v prid umetnikom izžrebane so bile vtorek zvečer sledeče številke: 18.493, 2830, 9318, 9191, 8440, 3464, 3666, 684, 96, 617, 18.657, 3610, 16.807, 6442, 17.925, 19.920, 17.975, 10.074, 13.166, 4013, 10.823, 11.608, 18.183, 4093, 16.887, 16.689, 13.635, 10.513, 15.731, 10.892, 8657, 1739, 16.800, 15.347, 10.704, 8891, 16.390, 6629, 1444, 7964, katera sleherni ima 2 preddobitka in 2 zadobitka. Podrobni seznam izžrebanih srečk je izšel in se dobiva pri gori omenjenem društvu.

s **Vložitev napovedi za odmero osebne dohodnine in rentnine.** Kakor znano, se je rok za vložitev napovedi glede osebne dohodnine in rentnine za leto 1913. večkrat podaljšal; rok se je končno do 31. julija t. l. raztegnil in poteče s tem dnevom. Davčnim oblastvom je ukazano, da morajo obrazce za napovedi, v kolikor se to že itak ni zgodilo, nemudoma strankam dostaviti, ki se morajo pri spisovanju napovedi držati določil sedanje postave. Napovedi se pa lahko tudi že pred 31. julijem t. l. vložijo. Ker je že precej pozno, ni izključeno, da morebiti do konca letošnjega leta ne bodo vse napovedi rešene, posebno ker dosedanja podaljšanja roka za vložitev napovedi nikakor ne smeta v škodo biti natančnosti poslovanja priredbenih organov. Tisti davkoplačevalci, katerim plačilni nalogi do konca novembra t. l. še ne bodo dostavljeni, morajo tudi drugi obrok davka v tisti višini vplačati, ki je bila lani predpisana.

s **Previdnost!** Iz Trsta dobivajo trgovci in obrtniki pisma, v katerih se jim nazonja, da leži na železnični postaji sod najfinejšega olja, katero je zaradi insolvence kupca bolj po ceni prodati. Adresat se potem vabi, da bi porabil ugodno priliko in prevzel blago. Na ta način se hoče ljudem, ki dobijo pisma, predočiti, da gre za posebno ugodno kupčijo. Računa se na lahkovernost adresatov, od katerih nekateri celo mislijo, da morajo blago prevzeti.

V bistvu seveda je to samo kupčijski manever, kakor se ga solidna trgovina ne običajava posluževati. Na mestu je torej previdnost in opreznost!

s Kongres narodnih organizacij. Zgodovinski dogodki zadnjih mesecev ne ostanejo brez posledic tudi za slovenski narod. Gremo nasproti novim razmeram, ki utegnejo globoko vplivati na ustroj in življenje našega naroda tako v kulturnem in narodnem, kakor tudi v gospodarskem in socialnem oziru. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti najširše plasti ljudstva, njegova izobrazba, strokovno znanje, konkurenčna zmožnost, podjetnost, krepost telesa in čistost duha. Te pogoje rasti in moči narodove si je treba zagotoviti že zdaj, da nas tok časa ne prehitijo. Ne smemo dopuščati, da bi se razmere razvijale brez naše udeležbe, poleg nas ali pa celo proti nam. Za najtrdnjšo podlago, na kateri bi se razvijalo naše delo v navedeni smeri smatramo **redne, na višku situacije stoječe in močne strokovne organizacije** vseh delavnih poklicev. Premotriti je treba vse dosedanje delo in določiti nadaljnje postopanje dosedanjih slovenskih strokovnih organizacij; spopolniti njih krog z ustanovitvijo eventualno novih potrebnih organizacij; pred vsem pa je potrebno doseči kolikor mogoče najvišje število članov, urediti stike strokovnih organizacij med seboj, da bi delovale sporazumno, in treba je povabiti in pridobiti za delo v strokovnih organizacijah zmožne dobre moči našega naroda, ki še niso udeležene pri tem delu. Da se položi temelj temu smotrenemu delovanju, smatramo za potrebno **sklicanje kongresa**, ki bi se ga udeležili Slovenci iz vseh krajev, vseh dežel, tako oni, ki že delujejo v kakšni strokovni organizaciji, kakor tudi vsi, ki se zanimajo za delavska vprašanja in ki žele slovenskemu delavnemu ljudstvu boljšo bodočnost. Na kongresu, s skrbno odbranim in urejenim dnevnim redom bi naj predavali v to poklicani strokovnjaki o vsem, kar je v zvezi s sedanjim položajem in z nadaljnim delom. Kot prvi korak za kongres bila je sklicala N. S. Z. v Ljubljani za soboto dne 21. junija t. l. zvečer v Narodnem domu sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. Zastopana niso bila le kranjska strokovna društva, temveč tudi nekatera štajerska in primorska. Vodil je razpravo državni posl. dr. Ravnihar. Na sestanku se je obširno razpravljalo o potrebi in koristi kongresa, o dnevnem redu itd. Sklenilo se je, da se naj kongres gotovo vrši t. l. v Ljubljani in sicer če mogoče 15., 16. in 17. avgusta t. l., ali pa če bi pripravljalni odbor smatral za umestno par tednov pozneje. Izvolil se je tudi sledeči pripravljalni odbor: dr. V. Ravnihar, R. Juvan, K. Černy, dr. T. Gosak, L. Jelenc, Vargazon, dr. P. Pestotnik, L. Mlakar, Fr. Rak, Fr. Planinšek, I. Kelec, Koman Marica, A. Pesek, Deržič, Burger, De Ancona, I. Robas in Jeraj. Predlagani začasni dnevni red za kongres se je sprejel

po temeljitem razpravljanju soglasno ter se je pooblastil pripravljalni odbor, da sme dnevni red po potrebi spopolniti. Dnevni red naj bi bil sledeči: I. Kongres se naj vrši 15. in 16. avgusta t. l. II. Dnevni red bi naj bil: 1. **Položaj na Slovenskem:** a) delavstva in uslužbencev vseh strok, b) trgovine in industrije, c) splošni v vseh slovenskih pokrajinah, d) kulturni: šolstvo, ljudsko in strokovno šolstvo itd. 2. **Socialno zakonodajstvo:** a) obrtni zakon, b) bolniške blagajne, c) zavarovalnice proti nezgodam, č) starostno zavarovanje, d) zavarovanje za brezposelnost. 3. **Strokovne organizacije:** a) v drugih državah, b) v Avstriji, c) pri Slovanih, d) na jugu. 4. **Zadružništvo in samopomoč.** 5. **Naše naloge in cilji:** a) v organizatoričnem oziru, b) program dela. 6. **Taktika in sredstva.** III. V nedeljo dne 17. avgusta t. l. dopoldne velik javen ljudski shod, popoldne pa skupno s Ciril Metodovo družbo velika veselica na vrtu Narodnega doma oz. vseh prostorih. Prireditev bodi politično nestransko, zagledelj se je sklednilo vabiti vse strokovne organizacije, sloneče na narodni podlagi, ki niso včlanjene v organizaciji te ali one izmed obstoječih politič. strank. Pripravljalni odbor je imel dne 24. junija t. l. svojo prvo sejo, na kateri se je temeljito bavil s pripravljanjem za kongres. Izvolil se je poseben odsek (dr. Ravnihar, dr. Gosak, Juvan, dr. Pestotnik, Pesek in Černy), ki naj sestavi dnevni red in pridobi predavatelje. Pozivamo vsa strokovna društva vseh slovenskih dežel, kakor tudi vse, ki čutijo potrebo navedenega dela, da blagovolijo podpirati zapričeto akcijo za prireditev kongresa. Uverjeni smo, da bo prireditev kongresa velepomembno delo, da prinese skupno delo dober sad, da da vir novemu veselju k organizatoričnemu delu in povzdigne vse sloje našega naroda na stopnjo, katera mu gre v sedanjih **novi dobi.** Pojasnila radevolje daje in ev. predloge sprejema pripravljalni odbor za prireditev kongresa narodnih strokovnih organizacij v Ljubljani, Narodni dom.

s Ciril-Methodov papir za Slovence. Družba sv. Cirila in Metoda je stopila v zvezo s češko tovarno za papir (Češko-budějovický papirový průmysl akc. spol. Č. Budějovice). Iz te zveze bode dobivala družba novih dohodkov, ki bodo tem večji, čim več odjemalcev dobi ta papir med Slovenci. Omenjena tovarna prodaja svoje izdelke tudi v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Videli smo vzorce tega papirja in sicer: bankovni, 100/100, 50/50 in ovitke in — reči moramo, da je zelo lep, zelo priporočljiv. — **Opozorjamo torej kar najvljudneje slovenske trgovce in sploh slovensko javnost na ta papir za Slovence.**

Razširjajte „Slovenski Dom“.

o Ljubljanska okolica o

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Blagor ubogim na duhu, moramo vzklikniti, ko čitamo, s kakšnimi duhovitostimi poživlja šentviški »Domoljubov« dopisnik svoje bralce. Na Vovkovini, katero hočejo kupiti na občinske stroške, katere naj bi plačevalo kar več rodov, pravi, da bode postajališče cestne železnice in pa vodovodni rezervar. Postajališče cestne železnice pač pozna že vsaka Zabretova marinarica in lahko ve, da za to zadostuje tudi navadni obcestni kol z malim napisom. Pred pa je seveda treba električne železnice na cesti. In vodovodni rezervar! Kdor pozna Št. Vid, ve, da je bilo svojčas mogoče napraviti v Št. Vidu vodovod, pa ne z rezervarjem na Vovkovini, da bi morali vodo dvigati, temveč v gozdu za vasjo, kjer se nahajajo vodovodni rezervarji Klanfarjev in škofijskih zavodov. Če bi bila šentviškim kolovodjem kdaj korist in razvoj Št. Vida pri srcu, bi se vse to dalo napraviti z majhnimi stroški. Znano nam je še, da, ko so se polastili vode v gozdu nad vasjo škofovi zavodi, se je vložila proti temu pritožba od vaščanov. Županstvo pa, ki se je nahajalo kakor danes v rokah Klanfarja, je podpiralo namesto vaščane, zavodarje, in danes imajo zavodi šentviškega griča vodo, ki jim ostane takorekoč za večne čase, vasi Št. Vid in Poljane pa sta brez vodovoda in pogosto tudi brez vode. Tako se je v Št. Vidu delalo in se še dela. To je samo en zgled. Par koritarjev dobro živi na račun občanov, korist občine in občanov pa jim je deveta briga. Pač pa se nekaznovano naprej norčujejo iz občanov na raznih shodih in potom »Domoljuba«. Da se to godi lahko in kar naprej, se imajo ti koritarji zahvaliti le zgoraj citiranemu izreku, ker Št. Vid je v tem oziru najbogatejša vas na Kranjskem. To nam bode pritrnil gotovo tudi sam gosp. župnik Zabret, ki je natančno preštel naročnike »Domoljuba« in našel med njimi tretjino naprednih naročnikov, med njimi celo kolovodje in predsednike naprednih društev. Gotovo žalostno za prebuditev Šent Vida! Koritarjem pa gre izborna pšenica v klasje in že celo žanjejo. Dotične ne moremo vprašati, kako daleč še, ker jim predaleč ni nikoli, če se bolj norčujejo iz občanov, več je dobička. Ganite se torej, davkoplačevalci, ki imate razum, naj vas ne mami blagor ubogih na duhu, kajti že med najboljšimi pripadniki nikdar silih koritarjev se dobijo ljudje, ki pravijo, da če bodo delali tako naprej z občinskim blagostanjem, jih bodo kleli njihovi otroci. »Domoljub« pa iz naprednih hiš, ker če se norčujejo izkoriščevalci Št. Vida iz svojih backov, ne pustite naprednjaki, da bi se tudi iz vas.

o **Dolenjske novice** o

d Iz Gornjega Loga pri Litiji. Beneficijatu Majdiču se je zazdehnilo in je vam zopet poslal na moj resnični dopis popravek. Kako ugodnost nudi § 19. tiskovnega zakona, sem v zadnjem dopisu pojasnil. Slučaj je nanesel, da sva se jaz kot dopisnik in Majdič kot „popravkar“ sešla pri opoldanskih vlakih na kolodvoru v Litiji. Majdič se je stisnil v kot k vratom, kjer je napisauo: „Oddaja prtljage“. Pri tem mi je prišla v glavo misel, kako bi bilo dobro, če bi stopil k blagajni in oddal to nadležno prtljago v kotu. Med tem jo pa primaha šmartinski kaplan. Z Majdičem sta se pogovarjala o dopisu v „Sl. Domu“. Šustrčkov Frenck je bil ves zelen od same jeze in jaz kot dopisnik sem pa bil dva koraka oddaljen od njega. — Ne bi tega omenjal. Ker pa Majdič stika in voha po vseh kotih za dopisnikom ter pravi, da bo temu tičku že peruti postrigel, da se mu ne bo nikdar več ljubilo dopisovati. Gospod beneficijat! Svobodno! Povem vam pa, da mi kot posestniku pač ne morete škodovati. Jaz kot svobodno misleč človek poznam in vem, da je vsakemu avstrijskemu državljanu svobodno se posluževati vsake pravice. Gotovo je, da ne bom šel k vam po svete. Prišla pa bo jesen in takrat boste pa vi potrkali na moja vrata ter beračili za bero... Dne 30. m. m. sem bil na sejmu v Zagorju ob Savi in pri tej priliki sem imel čast govoriti z vašimi rojaki iz Čemšenika. Kako sodbo imajo vaši pošteni kmetje rojaki o vas, je zadnji moj dopis povedal in še veliko več so mi pripovedovali. Neki jako značajan kmet se je izrazil, da tako resničnega življenjepisa še ni bral, kakor je bil v „Slov. Domu“. Hvaležen sem bil vašim sorojakom kmetom — nekateri so bili še vaši sošolci — za pojasnila, ki jih bom polagoma obelodanil v našem kmetskem glasilu. Lahko pošiljate popravke; uverjeni pa bodite, da s tem ne boste prav ničesar dosegli. V naši fari se vam le smejemo in pokazali ste se v pravi luči, kakšen mojster ste v lažeh. Tudi nas veseli, da ste zašli že tako daleč, če se skozi našo vas peljete, da kričite na kmeta, ki dela na polju, da vam lahko da v jeseni nadležno bero. — Če bi se meni zgodilo to, kar se je posestniku Kresu, bi vas enostavno citiral k sodišču radi žaljenja časti. — Jezus Kristus je blagoslavljal delavca, ki si je v potu svojega obraza prideloval svoj kruh. In vi kot njegov namestnik pa kričite nad poštenim kmetom, ki se od zore do mraka trudi, da vas preživlja s tem, da plačuje davek in bero. Hvaležni bi morali biti, da smo danes še mi kmetje tako neumni, da redimo na naših prsih take gade. Spoštovali smo poštene duhovnike in jih bomo še, a takih domišljavih petelinov ne bomo več. Spomnim vas tudi kot dušnega pastirja, če je bilo to lepo od vas, ko ste svoj čas

v spovednici nagovarjali neko nevesto iz naše vasi, naj se skesa in ne vzame za moža tega ženina. Zakaj ste to storili? Kajne samo vsled tega, ker dotični noče v vaš rog trobiti. Je li Jezus Kristus tako delal? Gospod beneficijat, dani se, dani se! Posestnik iz Loga.

d Iz Polšnika pri Litiji. Ni boljših agitatorjev za napredno stranko, kakor so fanatični duhovniki. — Gotovo bi vas danes ne prosili, g. urednik, za prostor v vašem cenjenem listu, če bi nas ne zmerjal dne 29. m. m. raz leco naš župnik Nace Žust. — Cela pridiga je bila posvečena samo psovkom. Že dalj časa rogovili naš Nace po fari in siti smo ga vsi. Kar si on dovoljuje, mora že najbolj mirnemu človeku presedati. Vrhunec njegovega nasilstva pa je dosegla nedeljska pridiga, da smo bili primorani vložiti tožbo proti njemu radi žaljenja časti. Sodišče v Litiji mu bo moralo pritisniti na hrbet pečat obrekovalca časti. Preidimo k pridigi: „Sv. Peter in Pavel sta bila jako ugledna apostola naše sv. cerkve. Šla sta po svetu oznanjevat krščansko vero. Tako še dandanes Bog pošilja po svetu nas apostole in kdor teh apostolov ne spoštuje, tega Bog že na tem svetu kaznuje. (Gospod župnik, ali bo tudi dr. Kreka kaznoval, ker se je iz evharističnega kongresa, katerega so se kardinali, nadškofje, škofje, prelati in druga visoka duhovščina udeležili, lansko leto na Dunaju norčeval?) Naš duhovski stan je na tem svetu najbolj imenitni stan (o jo, o jo!), ta sveti (?) stan mora vsakdo visoko spoštovati, — ta stan je sam Bog postavil. Povem in naštel bom slučaje, katere je Bog že na tem svetu kaznoval“. In pričel je praviti, kar je iz „Slovenca“ in „Domoljuba“ bral, kako Bog kaznuje Francoze. (Gospod župnik, mi bi bili srečni kmetje, če bi se nam tako godilo, kakor se francoskemu kmetu godi, kajti on uživa pravo svobodo, nima teh črnih pijavk na svojem telesu, kakor jih imamo mi na svojem telesu, da nam pijejo kri in mozeg.) In celo bral je še doživljaj iz „Domoljuba“ o nekem dečku, kako je visoko spoštoval duhovnika (kaj pa tisto, ko je pater Fridolin spoštoval dečke, tisto, tisto bi omenili!) in kako srečen je bil že na tem svetu. — „Vi, Polšničani, pa ne spoštujete svojega gospoda in zato bo vas že na tem svetu zadela kazen božja (in vas g. župnik pa kazenska v Litiji pri sodišču). Je-li se spodobiti, da hočete svojemu gospodu nakladati tlako, temu svetemu stanu? Jaz sem vprašal sosednega gospoda župnika iz Št. Jurija in so mi rekli, da meni ne spada tlaka itd.“ To hočemo pojasniti: Naš župnik je imel nad cerkvijo kamnolom. Iz tega kamnoloma je lomil kamenje in ga za drag denar prodajal. Po sebi umevno, je ta „sveti mož“ utaknil denar v svoj žep, sedaj pa ko vidi, da ne potrebuje nihče več kamenja, hoče imeti zasut svoj kamnolom z zemljo, da bo lahko sejal. To mu naj mi kmetje s

tlako naredimo! Res jih je šlo nekaj, katere so celo orožniki preganjali. (Res lepi orožniki, da se poprej ne informirajo o celi stvari.) Ker so pa uvideli, da so v resnici neumni, so tudi to opustili in si mislili, če hočeš imeti zasuto, pa si sam zasuj. Odtod izvira ta grozna jeza. Koncem pridige se je možakar tako daleč spozabil, da je pričel nas poštene kmete, ki ga preživljamo, zmerjati s prešestniki, goljufi, tatovi in da po nevrednem prejmljemo sv. zakramente in da bode cela fara pogubljen. Bog bode vzdignil prst božji in vas bo že na tem svetu telesno kaznoval... Kri mu je tako zavrela, da je nazadnje še pozabil narediti sv. križ in dati blagoslov. — Sv. Peter in Pavel sta se pa v nebesih razjokala ter šla prosit sv. Ignacija, naj da svoj blagoslov župniku Nacetu Žustu v Polšniku, da se bo pomiril in pasel svoje ovčice tako, kakor so jih po Kristusovi smrti drugi sveti apostoli. Sv. Ignacij je bil užaljen nad svojim Nacetom ter je poslal angelja na Polšnik, da je vernim kristjanom napisal ovadbo radi žaljenja časti na okrajno sodišče v Litiji. Tam bo dobil naš Nace za svojo nedeljsko pridigo blagoslov od svojega zaščitnika svetnika v osebi sodnika primeren pouk. — In če bosta sv. Peter in Pavel uslišana, bomo imeli Polšničani mir pred našim župnikom. Bog naj usliši apostole in naj da nam mir! —er.

Opomba uredništva. Kakor vidimo, imate v Polšniku hudega župnika. Svetujemo vam, da se ne daste zaničevati od njega. Danes je vsak človek svoboden in najbolje izhaja oni, ki drži na svojo čast in poštenje. Naročite in čitajte „Slov. Dom“, ki je edino pravo kmetsko glasilo; tu boste marsikaj pridobili, kar bo v korist vaši samostojnosti in močatosti.

d Popotnik iz Št. Janža. Toliko novic! Ne vem, kje bi pričel! — Gasilni dom je dovršen. Čast vsem onim, ki so ga na katerikoli način pomagali vstvariti. Seveda klerikalci, ljubitelji ljudstva, so pomagali z nasprotstvom. — Cenko! Malo bolj pamet šnofat! Pridižnica je za božjo besedo ne za tako koritarsko gonjo zoper naše liste in naprednjake. Tudi Ludbetu bi ne škodilo kak nov inštrument vtakniti v njegovo debelo glavo, da bi bil svoji postavi malo primernejše pameten. Ni res, da bi mogel imeti en župnik naprednjake in celo faro na svojih cugeljčkih. Šentjanci! Bolj živo na noge! Ne spite! — Oslov — pardon — orlovsko dvorano bodo otvorili. Predragi klerikalci! Kaj vam bo koristila tista dvorana?! Le za Ludbetom in kmalu vas bo prignal v kozji rog. Le kimajte in spajete cincajte in Ludbeta pa sprašujte, kdaj bo solnce, kdaj bo dan. — Hoj! Sokol v Št. Janžu, na noge! Ne pusti, da bi ponočni čuk ljudem Šentjancem s svojim žvižganjem klical smrt. — Še nekaj bi povedal, pa ne bom danes. Sedaj pa v Tržišče. Tam sem imel v svojem spanju zelo čudne sanje. Spremenil sem se v čuka in

poletel v neko stransko vas. Vse me je sovražilo. Ko sem se po zraku zibal s svojimi peruti, so neusmiljeno streljali name in me kamenjali, toda nobeden me ni zadel in jaz sem jim svojo pot naprej žvižgal čuk. Napadalci so bili pritlični čuki in tudi kak črnosuknež med njimi. Pa bodi Bogu »bohlonej«, zjutraj sem se srečno zbudil in čez dan izvedel, da so čuki drugemu čuku izključevali oči, ker so ga smatrali za liberalca in dopisnika v »Slov. Domu«. Jaz sem se na to toliko smejal in molčal. — Lansko leto so se čuki vgnedili v Tržišču in zlegli nekaj klavrnih čukov. Letali so po Tržišču kot mokre vrane, a letos pa tudi takih ni, ker so se menda spremenili v zaprtke in tako sedaj čepita v gnezdu sama stara dva. — Tržiški naprednjaki! Zakaj spite? Le par mož je v fari, ki so vredni vzgleda. Ne bodite vendar šlake! Volitve so pred pragom. Razvite, pokažite zaspencem zlato zarjo prihodnosti, proti kateri obračajo hrbte. Le vedno na delo za našo stvar! — Bil sem v vinskih gorah, na Malkovcu in Bojniku. Letina kaže precej lepo. Saj čas je že, ker sicer bi vinogradniki do skrajnosti obupali. Tudi poljska letina vse naokrog kaže prav lepo. — Zašel sem tudi v vas Polje. Prav po vsej pravici se imenuje ta vas tako; vse okrog in okrog je samo polje. Tam so bili od Velike noči sem ljudje zelo bolni. Skoro pri vsaki hiši so imeli bolnika. Zdravil jih je g. zdravnik dr. Šlehta iz Sevnice. Kakor sem zvedel, je zelo požrtvovalen, osebno prijazen in praktičen zdravnik. Ozdravil je tam in v tamošnji okolici take, da nobeden sploh mislil ni več na njih življenje. Izvršuje tudi na domu naravnost imenitno praktične operacije. Pripomniti je, da je dotičnik prakticiral v Ljubljani pri gosp. dr. Šlajmerju. Prav vroče ga je priporočati. Stanuje v Sevnici v hotelu Simončič. — V Gabrijelah sem že tudi bil. Smešno se mi zdi, da zna že vsak otrok naštetih Platiškove sarže. »Lesotržec, oberorel, zastopnik vzajemne zavarovalnice itd. itd. — Gabrijelci! Zložite in dajte napraviti napis na Tolminčev grad: »Glavna pošta laži! — Farovž.« — Iz Gabrijel sem jo mahnil v Pijavce na glavni kolodvor. Vlak pridrdra, sprevodnik skoči doli in zavpije: Pijauze-e-e! — Vrag vzemi te Nemce, če le morejo, malo popačijo slovensko ime sem si mislil, skočil na vlak in sli šmo proti Ljubljani k uredniku z novicami. — Vas vse pozdravljam, ki ljubite »Slov. Dom«, vaš stari prijatelj — **popotnik**.

d Iz Bučke. Na adresu c. kr. okrajnega glavarstva v Krškem. Dne 17. julija se bodo pri nas na Bučki vršile občinske volitve. Volilcev je čez 500 in med njimi 150 takih, ki bodo volili potom pooblastil. Gospod župan je pa določil kot volitveni čas samo (kakor je bilo razglašeno pri cerkvi) od 9. do 12. ure dopoldne. Tako pičila odmera volitvenega časa pa nikakor ne odgovarja številu volilcev, zakaj polovica

volilcev lahko ostane, da ne bodo mogli svoje volilne pravice izvršiti. In zato se bodo gotovo zopet vložile pritožbe. Gosp. župan dela to iz gotovega namena. Prosimo, naj slavno c. kr. okrajno glavarstvo določeni volitveni čas od 9. do 12. ure dopoldne razveljavi in naj določi, oziroma ukaže, da se volitveni čas podaljša vsaj do 3. ure popoldne, da bo mogoče vsem volilcem svojo volilno pravico izvršiti.

Več bučenskih davkoplačevalcev.
d Bučka. (Pred volitvami.) Kakor smo zadnjič pisali, ima Komljanec, županov jerob, namen občino Bučko za več nego 100.000 gld. zadolžiti. Danes naj povemo, kakšni nameni se pri tem zasledujejo in kako se je temu ubraniti. Kakor je v obče znano, misli Komljanec na vsak način dobiti vodovod na Bučko. To bi se pa zgodilo, če bi občinski odbor v to privolil. Seveda stari odbor ni več kompetenten o tem sklepati. Zato se čaka novih volitev, in če bi bila Komljancu sreča mila, da bi dobil še za tri leta odbor v roke, tedaj bi mu ta iz hvaležnosti dovolil na naše — občinske stroške vodovod graditi. Ta bi stal 242.000 kron. Seveda vsak otrok to ve, da Komljanec nima denarja, drugega premoženja pa tudi ne. Zato pa rabi, kakor rečeno, občinski odbor. Ta naj bi mu namreč na naše stroške dovolil kredit in dr. Lampe bi mu gotovo (saj ga je z avtomobilom — našim — prišel 29. m. m. na dom vabit na kosilo v Škocijan) to preskrbel, mi bi pa plačevali (prav lahko se zgodi, da tudi bomo), da bi bili črni, če bi se to Komljancu posrečilo. On hoče na vsak način to doseči, pa naj pride in naj se zgodi kar hoče. Komljanec se hoče ovekovečiti in to na našega davkoplačevalca stroške, ali z drugo besedo povedano: na naše stroške! Kako tedaj naj se tega, popolnoma nepotrebnega vodovoda ubranimo?

d Bučka. Dragi sosede in davkoplačevalci iz studenske, raške, škocijanske, belocerkovške in mokronoške občine! Dne 17. julija bodo pri nas občinske volitve. Ta dan imajo vsi davkoplačevalci odločilno besedo za volitev v občinski odbor. Prosimo vas, da volite može, ki ne bodo delali za Vajsa in njegove jeroba Komljanca, može, ki ne bodo slepo kimali, kadar bo Komljanec prosil denar na posodo za vodovod. Dne 17. julija je dan, ko boste odločili, ali naj za tri do štiri rodove naložimo davek in dolg, ali se pa tega otresemo enkrat za vselej. Dne 17. julija je pa tudi za vse nas davkoplačevalce pomemben dan, zakaj ta dan se bo odločil obstanek nas davkoplačevalcev. Če zmaga pri volitvah Komljanec s svojimi kimavci, je gotovo, da se bo naložil našim potomcem do tretjega rodu dolg na rame. Ta dan se bo odločilo, ali naj še kmetujemo ali ne, ali bodo pa še naši otroci in otroci otroci trpeli od tega, če zmaga profesor Komljanec. Dan 17. julija postane za naš ali strah in groza, ali pa se ta dan otresemo groznega zmaja, proklete more, ljudi, ka-

terim še ni dosti, da smo 5000 gld. na farških štalah dolžni, katerim še ni dosti, če imamo danes 50% obč. doklade. Saj Komljanca nič ne boli, če župnik farovž — 40.000 gld. enkrat na naše rame obesi. Vsega je kriv klerikalni župan Vajs in njegov odbor, kar pa lahko preprečimo, če bomo imeli napredni odbor. Tak človek, ki nima drugega posla kot načrte kovati, kako bi kmeta še bolj zadolžil, kot je že zadolžen, ne sme zmagati! Danes ni hiše v fari, ki bi ne bila zadolžena. Kje so davki, zavarovanje, obleka, obutev, obresti? Dolžan je v bučenski občini vsak, potem naj nam pa še vodovod naložijo! Kam pa pridemo? Komljanec sam sebi vse preskrbi s penzijo in davka ne plačuje nobenega, najmanj pa obč. doklade. Kaj njemu mar, če kmet plačuje, saj je skozi in skozi neumen (tako je pred par dnevi v gostilni povedal). Če je kmet bolj zadolžen, laglje bo Komljanec shajal. Zato pa pokažimo 17. t. m., da nismo res tako neumni, kakor on misli, da mi nikoli ne bomo njemu vodovoda delali, da se ne damo njemu okoli prsta ovijati. Komljanec naj Kralovo Maričko komandira, a nas davkoplačevalcev ne bo komandiral. Zato volite vsi može, ki ne bodo Komljanca poslušali, ki ne bodo dali za par kozarčkov vina, da bi celo občino bahač Komljanec v revščino spravil. Može hočemo voliti, ki bodo delali za našo korist, ne pa, kakor dela sedanjí odbor, da le par mandelcev dobro živi, drugi vsi pa naj živimo v pomanjkanju — in temu se pa Komljanec posmehuje. Bodite dne 17. julija vsi možje, in tako bodo nas še naši pozni rodovi slavili, zakaj ustno izročilo bo šlo od roda do roda, da smo se na 17. julija farju Komljancu, domačinu, ki nas je hotel v svojo korist zapeljati, uprli za vedno. Le tako se ubranimo neznosnih bremen in plačevanju, če bomo volili može, katere nam priporoča neodvisna kmečka stranka.

Potrudite se torej ta dan k volitvi in ne imejte izgovora: bodo že brez mene naredili ali pa: se nočem nobenem zameriti. Vsi moramo priti z združenimi močmi. — Medsebojno sovraštvo in mržnja med sosedi naj poneha, kajti to je nam vsem v škodo. Ta dan naj bo lep dan in lahko se nam bo groznega plačevanja ubraniti, zakaj posledice tega dne bode še marsikdo grdo preklinjal. Pa še nekaj! Kakor ste čuli v oklicu, je določen od 9. do 12. ure dop. volitveni čas. To je za več nego 500 volilcev premalo časa. Pazite, da boste točno ob 9. uri vsi na volišču, da mi prvi zasedemo prostor, zakaj po 12. uri ne bo mogel nobeden več voliti. To je pač lumparija, in tako se bo z nami vedno godilo, če si ta dan ne bomo pomagali in sami v vsem odločevali, kar se nas tiče.

Izjava. V »Slov. Domu« št. 12, leto V. z dne 22. marca 1913 sem podpisani objavil dopis, v katerem sem žalil inženirja, nadkomisarja g. Rudolfa Franza v Semiču, očitajoč mu, da je pravil v neki gostilni,

da se je zaročil s hčerjo Slovenca in dostavil: „dekle je sicer Slovenka, a nič ne škodi, denar je denar in iz nemško-nacionalnega stališča je velikega pomena, da pride še ta kapital v nemške roke“. Izjavim, da g. Rudolf Franz sploh ni govoril kaj o svoji nevesti v gostilnici, pisal sem neresnico. Prosim g. Rudolfa Franca odpuščanja.

Franc Hočevar.

o Notranjske novice o

n **Dolenji Logatec.** Že smo v »Slovenskem Domu« poročali, kako si je naš dični župan Remc krivičnim potom prisvojil občinsko hišo št. 1, kozolec in travnike za 475 K letne najemnine, in vse tozadevne pritožbe na deželni odbor niso nič pomagale. Zato smo bili prisiljeni apelirati na upravno sodišče. Ko so še naprednjaki gospodarili v občini, je sama hiša občini nesla 600 K na leto in na razne pritožbe, ravno klerikalnih generalov, ki danes v občini gospodarijo, je okrajno glavarstvo pred dobrim letom občini gostilničarsko koncesijo odvzelo in jo sedaj klerikalnemu županu Remcu v isti hiši zopet podelilo. Na ta način so klerikalne grdobe našo občino za več tisoč kron oškodovale. Ko je bila gostilna v naprednih rokah, je naš gospod župnik vpil: gostilno proč, preblizo je župnišča in pokopališča! Sedaj se pa naš Tine od veselja smeje, ko je njegov ljubljenec Remc v isti hiši gostilno napravil. Bodite zagotovljeni, gosp. župnik, da tudi vaš ljubljenec ne bo pečenih svetnikov prodajal in pa lurške vode točil. Župan Remc je to občinsko hišo, ki jo je prejšnji napredni občinski odbor za gostilniško obrt popolnoma prenovil in je bila še popolnoma v dobrem stanju, zopet vso predelal in zato delo več tisoč kron občinskega denarja porabil. To so občinski kimavci županove sorte dovolili. Da bo pa bolj jasno, kako naš klerikalni občinski odbor, na čelu mu Remc in Vidmar, spretno gospodari, hočemo še navesti, da so ti naši občinski Remci in Vidmarji letošnjega meseca januarja dali prirediti apnenico v občinskem gozdu, in to na stroške občine. Za delo te apnenice je dobil samo apneničar čez 2000 K za apno. Iz te apnenice je pa dobila občina 400 K, vse ostalo apno sta Remc in Vidmar pustila speljati na občinski travnik, kjer bo tudi izginilo tako, kakor po navadi pri klerikalcih vse izgine. Občina bo pa oškodovana za nekaj tisoč kron. Proti prireditvi te apnenice so se naprednjaki pritožili na deželni odbor, kar pa ni nič zaleglo. Župan Remc in podžupan Vidmar sta dobro vedela, da se v teh slabih časih apno ne bo moglo prodati. Nesramno sta še rekla: mi bomo delali, kar bo naš volja. Deželni odbor je na naši strani. Tako je naše klerikalno občinsko gospodarstvo, zato pa tudi ogorčeno kličemo: Bog obvaruj vsako občino kuge, vojske in takega gospodarstva kot je v naši občini!

n **Pri upravi Postojnske jame** so začele vladati zadnji čas čudne razmere. Vse vodstvo je v rokah jamske blagajničarke, oziroma »Kamile« II. Ta si je dovolila v zadnjem času že marsikaj in celo proti predsedniku okrajnemu glavarju. Pa tudi dva ugledna meščana je na nečuvnen način razžalila, da se bode morala bržkotne zagovarjati pred sodiščem. Sicer pa o tem prihodnjič več. Vprašamo le, ali je v Postojni res vsaki ničli vse dovoljeno? Postojnski možje, kje ste? Ali še vedno spite?

n **Postojna.** Umrla je v Ljubljani gospa Emilija Bolé ter bila v Postojni dne 21. junija pokopana. Spreveda so se udeležila vsa narodna društva, kakor: Sokol po deputaciji z zastavo ter članice ženskega oddelka Sokola, čigar članica je bila pokojnica, dalje Gasilno društvo, pevsko društvo Postojna, ki je zapelo pred hišo, v cerkvi in ob grobu ganljive žalostinke, ter Godbeno društvo, ki je sviralo žalostinke na čelu spreveda. Razun tega se je udeležila pogreba nebrojna množica odličnega in priprostega občinstva. Bodi izrečeno velecenjeni, narodni rodbini naše iskreno sožalje. Blagi pokojnici pa lahka jej zemlja! N. v m. p.!

n **Iz Postojne.** Kakor smo že poročali, se vrši dne 6. julija t. l. velika sokolska veselica v Postojni, kamor priredi idrijska sokolska župa svoj izlet. Prijavila so svojo udeležbo že mnoga društva. Osobito nas veseli vest, da se udeležijo te slavnosti tudi bratje Hrvati. Bratska »Zrinsko-Frankopanska župa« na Šušaku je svojo udeležbo že naznanila. Čuje pa se, da dobimo tudi brate »Viteziceve župe« iz Voloske-Opatije v svojo sredo. Z veseljem pričakujemo tudi brate iz Šiške, ki se pripeljejo na avtomobilih. Bratje iz Vipavske doline! Tudi vas vabimo, da nas kar v največjem številu obiščete; do tačas boste imeli že novo avtomobilsko zvezo. Spored slavnosti je sledeč: 1. Ob pol 12. dopoldne zbirališče pešcev in jezdecev na kolodvoru. 2. Pohod pred Vilharjev spomenik in pozdrav Sokolstva. 3. Ob 1. popoldne obed. 4. Od pol 2. do pol 4. popoldne ogled Postojnske jame. 5. Ob 4. popoldne javna telovadba na travniku pod hotelom Jama. 6. Narodna veselica na prostoru, ki je last društva Sokolski dom v Postojni. Petje, godba, ples in raznovrstne zabave za stare in mlade. Vsak, kdor čuti, da mu bije srce za narodno stvar, naj se udeleži te prireditve. Posebno pa vabimo vse Notranjce, da vsi do zadnjega pridete, da tako pokažemo, da znamo Notranjci ceniti narodno, sokolsko idejo. Še enkrat opozarjamo udeležence, ki si hočejo ogledati Jamo, da imajo samo bratje v kroju in pa oni, ki bodo nosili veselični znak, znižano vstopnino, 1 K za osebo. Inače stane vstopnica 3 K. Vstopnice se bodo prodajale v hotelu pri Kroni in pred vhodom v »Jamo«. Torej, dne 6. julija vsi v Postojno! Na zdar!

n **Poštni avtomobil** je pričel voziti dne 1. julija t. l., ki bode vezal Postojno-Vipavo-Gorico. S tem bode potovanje po lepi vipavski dolini znatno olajšano in veliko prijetnejše. V Postojni bode avtomobilska garaža v hotelu pri Kroni.

n **Dole.** Dne 26. junija t. l. je pogorel tukajšnjemu posestniku Gregorju Mlinarju kozolec, ki je bil šele pet let star ter s steljo nabasan. Ker je bila močna burja, je bil takoj ves kozolec v ognju in je bilo gašenje brezuspešno. Zgoreli so mu tudi vsi vozovi (pet po številu). Škoda znaša okrog 2000 K. Zažgali so menda otroci.

n **Zahvala.** Odbor telovadnega društva Sokol v Postojni izreka tem potom br. Antonu Bolé tu, trgovcu in posestniku v Postojni, najiskrenejšo zahvalo za velikodušno darilo 50 K, ki jih je blagovolil nakloniti društvu ob priliki prerane smrti njegove blage gospe soproge. — Za odbor: Fran Kutin, t. č. starosta. Božidar Dekleva, t. č. blagajnik.

n **Godbenemu društvu** je blagovolil nakloniti gosp. Anton Bolé, trgovec in posestnik v Postojni znatno svoto 50 K v počestčenje spomina umrle mu ljube gospe soproge. Za ta dar se mu odbor najsrčneje zahvaljuje. — Za odbor: Josip Lavrenčič, t. č. predsednik. Fran Kutin, t. č. blagajnik.

o Zagorske novice o

zg **Cvetlični dan.** Vsestransko zanimanje vlada pri nas za cvetlični dan, ki se vrši v nedeljo, dne 6. t. m. Upamo, da se bo nas podpiralo bodisi pri delu ali kupovanju. Vsak zaveden Slovenec naj kupi po svojih močeh od nežnih ročic cvetke, ker bo s tem koristil Ciril-Methodovi družbi, katera družba podpira na tisoče slovenskih otrok s tem, da ji odpira šole v krajih, kjer jih nam noče dati vlada. Tu se slovenski otroci uče brati in pisati v svojem materinem jeziku. Ker je naš namen tako plemenit, mislimo, da se bo na vsakih vratih našlo dobra srca in radodarno roko. — Kdor se pa ne zaveda, da je še Slovenec, ta naj vsaj ne žali požrtvovalnih gospodičen, ki bodo pobirale za šolsko družbo. Da so klerikalci fanatični ljudje, to vemo, ali toliko takta bodo gotovo imeli, da nas z opazkami ne bodo žalili. — **Na zadnji semenj** se je prignalo dovolj živine, a ni bilo dosti kupcev. Vsled tega ni bila kupčija bogsigavedi kaj.

Ostali slovenski kraji

o **S Tržaškega.** Po izvolitvi zadnjih 4 občinskih svetovalcev, oziroma deželnih zastopnikov iz obrtne in trgovske zbornice v Trstu je torej volilni akt definitivno zaključen. Tržaški deželni zbor, ki šteje 80 zastopnikov, je menda edini v Avstriji v katerem ni zastopana klerikalna stranka. V prejšnjem zasedanju je bila ta stranka vsaj

toliko na boljšem, da je imela enega moža, kateremu je mogla potožiti svoje gorje in razodeti svoje srčne želje in ki je šel klerikalcem seveda — brezuspešno — kolikor toliko na roko. Sedaj pa, ker tega moža (ime zamolčimo) ni več med izvoljenimi, nima tako imenovana S. L. S. prav nikogar več na svoji strani, kateremu bi odkritosrčno zaupala svoje iskrene želje. Dasiravno nimajo klerikalci nikake besede niti v mestnem svetu, niti v deželni odboru tržaškem, vendar se jim prav dobro godi. Liberalci prav nič ne šikanirajo kamoli preganjajo brezpomembno peščico klerikalcev, kakor se to godi z naprednjaki n. pr. na Kranjskem, kjer imajo brezsrčni klerikalci vajeti v rokah. Tržaška mestna občina izdaja vsako leto prav velike svote za razne cerkvene in bogočastne namene in nikomur ničesar ne odtrga na zaslužku, zato ker je morda klerikalec. Da, celo zvišuje vsote leto za letom za razne cerkvene in bogočastne potrebe. Iz tega razvidimo, da je ni stranke na svetu, pa bodisi kateregakoli jezika in vere, ki bi tako kruto in nečloveško postopala proti onim, ki so drugega političnega prepričanja, kakor to dela gnusna klerikalna stranka, kjer ima slučajno moč v rokah in to ne le na Slovenskem, ampak povsod, kjer se nahajajo taki nerazsodni in politično nezreli ljudje, ki derejo čez drn in strn za maščevalno, škodoželjno in gadno to stranko.

o Iz Sv. Križa pri Trstu. Za Križane je najpomembnejši dan v letu gotovo oni sv. Petra in Pavla. Kar je v Kopru sv. Nazarij, v Benetkah sv. Marka, v Trstu sv. Just itd., to je tu sv. Petra in Pavla dan. Za noben praznik v letu ni tolike priprave, kakor za ta dan. Posebno letos, ko je bil ta dan nedelja, in ker ni bilo, kakor druga leta, posebne vročine, je bilo vrvenje v vasi cel dan kaj živahno. Pričakovalo se je sicer več ljudstva iz bližnjih krajev, a jih je odšlo mnogo, mnogo na Opčine, kjer se je vršila velika sokolska slavnost. No, kljub temu so bili vrli Križani prav zadovoljni in veseli. Cela vas je bila v zastavah in vse je bilo lepo okinčano, posebno kjer se je pomikal cerkveni obhod. — Gostilne so bile cel dan in posebno zvečer polne domačega in tujega — zlasti tržaškega — ljudstva. A tudi v ponedeljek so še imeli krčmarji cel dan polne roke dela. Pri tej priliki je treba omeniti, da križki krčmarji prav dobro postrežejo vsakemu in da so ob vsaki priliki, bodi še tak naval ljudstva, vedno enake zmerne cene, kar se o vsakem kraju ne more trditi. Zato pa tudi tujci prav radi hodijo v sv. Križ in to je za vas častno.

o Iz zavisti so se v ponedeljek na ulici pretepali in ranili sorodniki med seboj v Sv. Križu ob morju in to taki, ki hočejo nositi zvonec ob gotovih prilikah in ki mislijo, da so izobraženi. Lahko bi o tem več pisali, ker niso naše gore list, a iz človekoljubja tega ne storimo. Zadeva pride bržčas pred sodišče. — Žalostno!

o V Sv. Križu pri Trstu se v obče jako redno dostavljajo vse poštne pošiljatve,

vendar bi pa prosili, da se ne dela v tem oziru izjeme na Petrov in Pavlov dan. Tako je bilo lani in letos. Kdo je kriv, ne vemo. Velike važnosti je posebno za razne obrtnike, pa tudi za druge, da dobe razna pisma in drugo ob določeni uri. Glavna stvar je služba in potem je drugo. Upamo, da se ne bo s temi vrsticami čutil nikdo užaljenega. Za sedaj nič drugega.

o Z Goriškega. Za bližajoče se deželnozborske volitve so postavile že vse tri slovenske stranke svoje kandidate, to je mednarodni socijalisti, S. L. S., katera se deli v staro- in novostrujarje in ki so med seboj za sedaj še v boju in pa napredna stranka. Najlepše jo je zagodel zadnji goriški „Novi Čas“, ko pravi, naj naprednjaki (liberalci) popred zamašijo luknje v zadevi Rozina-Finšgar ter da naj denar, ki ga bodo izdali o priliki bodočih volitev, raje vporabijo za pokritje defraudacije gori navedenih. Klerikalci, posebno novostrujarji, mislijo kovati kapital iz afere Rozina-Finšgar, a ne bo šlo. Na te limanice se ne vjame noben kalin, kajti ljudstvo zna misliti z lastno glavo ne pa z ono jezikavega „Novega Časa“. Sicer pa vedo že vrabci na strehi, da je bivši uradnik pri c. kr. okr. šolskem svetu v Gorici, Rozina, pristen klerikalec, a se ga ti sedaj, ker jim tako kaže, otesujejo. Kar se tiče Finšgarja, je bil ta res pristaš narodne-napredne stranke, a kdo je tisti tepec, da bode radi enega okrajnega šol. nadzornika, kar je bil svoječasno Finšgar, obsojal celo stranko. Kar se tiče torej teh dveh mož, naj bodo klerikalci le lepo tiho. Stvar je v rokah kompetentnih oblastnij; bodo že one naredile, kar je prav, brez klerikalnih jerobov. Sicer pa naj S. L. S. pometa pred svojim pragom.

o Iz goriških planin. Nekaj časa smo imeli tukaj na Tolminskem sušo. Škodovala je travi in bodemo gotovo trpeli na pomankanju sena. Na poljih kaže dobro. Sadje se je slabo obneslo. Škodovala mu je zlasti pozna slana. Sedaj nanj učinkuje rja, da odpada že debelo sadje. S češpljami bo še nekaj, samo če bo ostalo pri starem v oblakih. Najbolje napredujemo tukaj v sadjarstvu in živinoreji. Tudi trtoreje smo se oprijeli, ker je tudi pri nas ugodno vreme za njo. — V čem napredujemo še na Tolminskem? Iz tal se vzdigujejo kakor palače farovži in velikanske cerkvene stavbe. Revnejših kmetov ni kmalu toliko kakor na Tolminskem. Oh, kakšne dobrote imamo od mastnega Gregorčiča! Drežniška občina bo pomnila sto in sto let, kdaj je sklenila zidavo cerkvenega poslopja. Vzeli so iz posojilnic, kar se je dalo, preberačili vso deželo, da je velika beda. In to ni pokrilo še polovice stroškov. Kaj bo, kaj bo? Prejkoprej pride občina na boben. Kmetje so bili preslepljeni. Od koga? Saj razumete! Duše-paše po turško, kaj ne. Dušnim pastirjem ni romal niti en vinar iz bisage, torej po albansko. Največja kmečka želja je na Tolminskem železnica Sv. Lucija-Kobarid. Kakšne kmeč-

ke koristi bi bila ta. Mastni bogoslovec ne skrbi za drugega, kakor da so v redu in po njegovi volji farovži. Bližajo se nam deželnozborske volitve. Takrat pokažimo kmetje svojo odločnost. Takrat pokažimo vrata tem farjem, ko nas bodo nadlegovali s svojo agitacijo. Kakšne koristi imamo od teh preklicanih klerikalcev? Neznosna bremena nam nakladajo za farovže. Nedavno sta vprašala dva odlična moža nekega vikarja: Kaj pa so to klerikalci in liberalci? Vikar odgovori: Kaj ne hodi-te v cerkev? Hinavec! Kaj ima cerkev pri politiki? Kaj ima politika v cerkvi? Tolminski gospodje imajo kmeta popolnoma pod komando. Oh, kako ga molzejo! Kmet mora mižati in ne sme zvedeti resnice. On naj moli, dela! V starih časih so pravili, da je kmet odrajtoval grajščaku desetino. Saj mu sedaj znese kmet več kakor desetino. Torej na plan kmetje, na svobodo! — **Tolminski kmet.**

Gospodarstvo.

Kolika.

Kolika, grizenje ali klanje je bolezen, ki napada največkrat le konje, pa tudi drugi živini ne prizanaša. Pri tej bolezni, ki navadno zelo hitro nastane, ima živina zelo hude bolečine v trebuhu. Vsled tega je tudi zelo nemirna. Ta bolezen nastopi zelo hitro, a tudi ne traja dolgo časa.

Vzroki te bolezni so različni: Preobilna ali spridena krma, ječmen, rž in otrobi provzročijo večkrat koliko; nov oves, novo seno in detelja, koruza ali pesa, posebno ao živina ni vajena na tako krmo; prehlajenje, posebno spotene in mokre živine; ako živina uživa mrzlo krmo, posebno če je od slane poparjena, ali pa če pije mrzlo vodo; ako se živino s polnim trebuhom takoj po krmljenju vpreže in prežene, da želodec in čreva nista mogla krme prekuhati; če se živini, ki malo dela, blato zapre, ali če je kaj škodljivega požrla; pa tudi kamni v črevih so dostikrat vzrok koliki, to posebno pri mlinarskih konjih. Škodujejo pa tudi gliste, če jih je veliko, in zamotanost črev, pri čemur se stiskajo, da krma ne more naprej. Vsi ti navedeni vzroki razdražijo želodec in posebno čreva ter povzročijo živali zelo hude bolečine.

Pozna se živino, ki ima koliko, po tem, ker neha jesti in prežvekovati, postane nemirna in se tudi večkrat po trebuhu ozira, koplje z nogami; če je kolika huda, se tudi večkrat vrže na tla in se valja, stoka, pa zopet nagloma kvišku plane, pripravlja se večkrat na vodo ali k blatu, zato mislijo nekateri popolnoma napačno, da se je živini voda zaprla. Gobec je vroč in suh, živina škriplje z zobmi, naglo in težko sope, gleda strmo in boječe, oči so pa na zunaj štrleče. Žila bije začetkoma

navadno, čim huja pa bolezen nastaja, toliko hitrejša bide. Ušesa in noge so mrzle, trebuh večkrat napet, po životu se poti. Najpoglavitejša znamenja, po katerih se to bolezen pozna, so: 1. živina neha jesti in prežvekovati, 2. je zaprta in 3. bolezen v trebuhu.

Ta bolezen je zelo nevarna in je že veliko živine poginilo vsled nje. Traja le malo časa, pa tudi 2 do 3 dni. Ako se živini nudi pravočasna pomoč, se jo vedno lahko ozdravi, ako pa se čas zamudi in vrhu tega še napačno zdravi, pa živina največkrat pogine.

Ozdravlja se to bolezen na ta način, da se živino postavi na obilno suho steljo, da se lahko na mehko vleže. Hlev naj bo pozimi gorak, poleti pa ne preveč soparen. Nikdar pa ne me stati živina na prepihu. Glavna stvar je potem **odvrniti** vzroke, ako je to mogoče. Če je vzrok tej bolezn prehlajenje, naj se žival poškropi s kafrovcem ali terpentinovim oljem in kake četrt ure drgne s slamo, posebno po trebuhu, in nato dobro odene z gorko odejo, da se žival prične potiti. Živali se da brizglje iz tople vode, v kateri je raztopiti nekoliko mila in soli. Tako vodo naj se vsake četrte ure brizga v mastnik. Napravi se tudi čaj iz kamelic, katere se je poparilo z vročo vodo, in ko se shladi, pa se pridene na kakega pol litra takega čaja kakih 5 do 10 dkg grenke soli in vlije živini. Ako se živina s tem še ne pomiri, se mora to delo čez dobro uro zopet ponoviti. Mali živini se da seveda primeroma manj zdravil. Ako še to ne pomaga, se da živini $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ litra dobrega lanenega olja samega ali pa s soljo zmešanega. Če pa to vse skupaj nič ne pomaga, pa je treba poklicati na vsak način živinozdravnika. Ako pa je vzrok tej bolezn obilna ali spridena krma, pa je treba dati živini taka zdravila, ki spraznijo želodec in čreva in krote pline, ki se iz krme v želodcu in črevih napravljajo. Spočetka naj se živino ozdravlja kot je zgoraj omenjeno in se mora skrbeti posebno za to, da gredo plini in blato od živine.

Paziti pa je pri koliko tudi na to, da se žival, ako se vleže, ne pusti valjati po tleh, ker se potem lahko čreva zamotajo ni žival pogine. Živino se tudi lahko prepeljava, toda le počasi, ne pa hitro kot je to ponekod navada. Znan mi je slučaj, da se je konja, ki je imel koliko, cel dopoldan v največjem diru okrog podilo, tako, da bi bila žival kmalu vsled utrujenosti onemogla. Jest pa se živini tako dolgo, dokler traja bolezen, ne sme prav nič dati, dočim se jo lahko napoji s čisto in prestano vodo.

Toliko se nam je zdelo potrebno omeniti o tej bolezn, ker pogostokrat naletimo na mazače, ki poskušajo vsakovrstna zdravila, ki pa nimajo dostikrat posebnih uspehov. Škodo pa ima le gospodar. Tedaj za prvo silo si pomagaj vsak sam, ako pa

je bolezen količkaj hujša, pa je vedno poklicati živinozdravnika, kar velja za eno ali drugo bolezen.

LISTEK.

V smrtnem strahu.

(Dalje.)

»Po podatkih tega gospoda,« je dejal Bajnič, »leži zaboje razmeroma ugodno. V carinski izjavi je napovedal kot vsebino fine strojne dele. Ker je napisano na pokrovu »Pozor!« in je zaboje zavarovan za 500 kron, se mi zdi, da bo ležal precej pri vrhu, in sicer v srednjem prostoru.«

»Lahko vama mesto še natančneje opišem,« je rekel Kemal, »če mi gospoda obljubita, da bosta strogo molčala o tej stvari. Ženska, ki sem jo ljubil in s katero sem hotel umreti, naj nikoli ne izve, v kakšni strašni nevarnosti je bila, in moje ime naj se ne imenuje kot ime človeka, ki se ni strašil pred moritvijo toliko nedolžnih ljudi. Imam sorodnike mojega imena in nerad bi onečastil te ljudi. Obljubim vam, da bom kolikor je mogoče, sam pomagal iskati zaboje. Toda zahtevam, da molčita, gospoda.«

»Obljubim Vam, da bom molčal,« sem se izjavil, »če se najde zaboje in nevarnost odstrani. Sicer pa nisem obvezan molčati.«

Kemal je bil močno ganjen. Zahvalil se je nama in rekel: »Zaboje moramo najti, toda kako pridemo v srednji prostor?«

»Ne zdi se mi potrebno, da bi še kako osebo o tem obvestili,« sem pojasnil. »Jaz imam ključe od vseh prostorov, in če se spravimo danes ponoči na delo, upam, da najdemo do jutra strašni zaboje.«

»To je res,« je dejal Kemal, »in sam hočem iti tja, sam nesti zaboje ven, čeprav lahko eksplodira.«

»Saj to je vseeno,« je nejevoljno zaklical Bajnič, »ali greste vi naprej ali pa jaz. Ako se prokleti zaboje razleti, smo itak vsi izgubljeni z ladjo vred.«

Bajnič se je močno jezil, zato mu je Kemal rekel: »Hudi ste name in prav imate. Kar sem nameraval, je bilo strašno. Toda delal sem kakor v sanjah, pripravljal sem se na to v položaju, ko se nisem nič zavedal. Če bi vedeli, kaj sem vse prestal, odkar mi je postalo jasno, kaj sem hotel storiti. Kako hudo sem trpel noč in dan, odkar smo na morju, ne iz strahu za svoje nič vredno življenje, ampak iz strahu, da bo zaboje prehitro eksplodiral — gotovo bi se vam smilil.«

»Ali ne bi bilo dobro, da začnemo takoj iskati zaboje?« se je Bajnič obrnil name.

»Ne,« sem odgovoril po kratkem premisleku, »začeli bomo šele zvečer, kajti zdaj bi to vzbudilo preveliko pozornost.«

Nato sem šel na krov, ker sem bil potreben svežega zraka. Šel sem na poveljniški most ter se postavil poleg častnika, ki je imel službo.

Kaj je vse vrelo v meni, ne morem opisati. Kamor sem pogledal, sem videl na krovu kramlajoče, šaleče se in mehlijoče ljudi. Ponosno je rezala lepa ladja valove, toda vsak trenotek je lahko vse to, kar je tu živelo, bilo uničeno vsled blaznega načrta ljubosumnega Albanca. Z mučno nepotrpežljivostjo sem čakal večera, in kaj sem vse doživel v strahu, nadi in dvomu, je nekaj strašnega.

Naposled se je stemnilo, luči so se pogasile v salonih in potniki so se porazgubili po kabinah.

Dal sem Bajniču ključe k srednjemu prostoru ter potem odšel v svojo kajito.

Skušal sem čitati, pa se mi ni posrečilo. Vedno sem moral misliti na to, kako se spodaj išče. Bajnič je zdaj v prostoru, kjer so nakopičeni sodi, zaboje, zavitki in drugo blago v velikanski množini. Vsak nepreviden gib, nesrečen slučaj lahko zakrivi, da se zaboje razleti in z njim cela ladja.

Te ure pričakovanja so bile najstrašnejše, kar sem jih kdaj doživel.

Do ene ure ponoči sem vzdržal v kajiti; potem sem šel na krov. Drugi častnik, ki je ime službo, se je čudil, da sem prišel; rekel sem mu, da me glava boli, zato sem sedel na stol. Tam sem kakor oledenel sedel dve uri in obupno gledal v blesteče zvezde.

Naposled sem se vrnil v kajito, ves prevzet od razburjenja, da so se mi noge tresle. Ako ne najdeti zaboja, nastopi jutro in potem bi bilo nemogoče še nadalje iskati, ker bi se to opazilo. In po jutru pride opoldne in ob tej uri osodepolni trenotek.

Bilo je osemnajst minut čez dve — tega trenotka nikoli ne pozabim — ko je nekdo tiho potrkal na vrata. Ko sem odprl, sem se zelo vstrašil. Bila sta Bajnič in Kemal, toda kakšna? Utrujena sta bila do smrti, znoj jima je tekel po obrazu in prah je očrnil lice. Oblekla jima je bila raztrgana od napornega vzdigovanja in premikanja težkih tovorov.

»Imamo ga,« je rekel Bajnič in si obrišal pot z obraza, »našla sva zaboje in razločno se sliši tiktakanje ure.«

Torej je le bilo res, kar je Kemal povedal. Kljub temu se mi je težek kamen zvalil raz srce.

»Kje pa je?« sem vprašal.

»V prostoru za provijant,« je pojasnil Bajnič, »kajti tako težak je, da ga s Kemalom nisva mogla spraviti po stopnicah, ne da bi se kam zadela.«

»Pojdimo vsi trije,« sem rekel in hitel naprej.

Sam ne vem danes, kako sem prišel po mnogih stopnicah v dotični prostor.

Med sodi in zaboje je stal težak zaboje, iz katerega se je razločno slišala ura.

Bajnič ga pokaže in reče: To je zabo, kapitan. Hvala Bogu, da smo ga našli.

»Tako ga bomo odprli,« sem odgovoril.

Toda Kemal je hitro pristopil in rekel: »Za božo volja, kapitan, če odprete zabo, ne morem za ničesar jamčiti.«

In tudi Bajnič, ki je komaj stal na nogah, je jecljal: »Vrzmimo zabo v morje, kapitan, in sicer čimpreje!«

Imela sta prav. Dvignili smo težak zabo in ga z največjim naporom nesli na krov. Zgoraj smo ga položili v skrit kot in službujočemu častniku sem ukazal, naj izvrši neko opravilo na drugem koncu, kamor je tudi mornarje, ki so bili na krovu, poklical. Malo minu nato smo vrgli strašni zabo v morje.

Ko je v valovih izginil, sem šele opazil, kako sem razburjen. Bajnič je vsled utrujenosti pokleknil pri ograji in se globoko oddahnil.

Stisnila sva si roke in ne da bi Albanca pogledala, odšla v kajito, da morda vjemeva še par ur spanja.

(Konec prih.)

Listnica uredništva.

Gospodu iz Unca: Vsak dopis, ki ga je prejelo sedanje uredništvo, je bil v listu priobčen, razen če niso bile v njem prav zelo osebne stvari ali nepomembna stvar, ali če dopis ni bil čitljiv. Od Vas sedanje uredništvo ni prejelo še nobenega dopisa. Torej tudi nobenega ni moglo priobčiti. Rade volje smo pripravljene Vam v tem oziru postreči, samo pošljite nam kaj.

Vsem gg. dopisnikom: Prosimo, da se nam dopisi vsaj do srede pošljejo, ker je sicer prepozno za številko in se marsikdo pritožuje, da se je moral dopis odložiti.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Prekrasne škatlje (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo odslej splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločevine, zunanost pa le starosrebrna imitacija, in razpošiljamo take škatlje, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 4.50. — Poštnino trpimo sami. Glede na kako nesporazumljenja opozarjamo na to, da razpošiljamo škatlje samo dokler bo še kaj te pičle zaloge. Prosimo za skorajšnje naročitev. 47.

Oldřich Vitáček, Praga, Karlín 4. (Češko).

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	12	1	28
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	3	60
1 " masla surovega . . .	2	60	2	80
1 " masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	92
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	40	—	—
1 jajce . . .	—	06	—	8
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	60
1 piščanec . . .	—	80	1	35
1 golob . . .	—	35	—	60
1 raca . . .	2	10	3	—
1 gos . . .	7	—	8	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 1 . . .	34	20	—	—
100 " " " " 2 . . .	33	60	—	—
100 " " " " 3 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 4 . . .	32	30	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	40	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	50	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	80	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	00	—	—
100 " koruzne moke . . .	25	00	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	46	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	32
1 " graha . . .	—	20	—	28
1 " leče . . .	—	40	—	44
1 " kaše . . .	—	30	—	32
1 " ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	24	00
100 " rži . . .	20	00	21	—
100 " ječmena . . .	19	—	20	—
100 " ovsa . . .	22	00	23	—
100 " ajde . . .	23	50	24	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	—	19	—
100 " koruze . . .	18	60	19	—
100 " činkvantina . . .	23	—	24	—
100 " krompirja . . .	7	00	9	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9.50 do 12 K.
Cena mehkeemu les 8.—do 9.—K.
Trg za seno siamo, in stello.
Na trgu je bilo
voz sena 6 50 7 50
" slame 5 50 6 00
" stelle 3 50 4 50
" detelja 7 50 8 50

Proda se veleposestvo

zapisano v deželni deski „Krupa“, pošta Gradac, okraj Metlika na Kranjskem v izmeri 300 oralov; od teh okoli 132 oralov izbornega polja in logov, 168 oralov 20—80 let starega gozda, vse v enem kompleksu okoli grada. Višina nad morjem 130—150 m. Podnebje toplo, železniška postaja Gradac in železnica že zgrajena, 10 minut oddaljena. Iz gozdov, če se posekajo, se lahko napravijo zelo rodovitna polja, loke, vinogradi. Grad s 36 prostori, v I. nadstropju, mlinom pod gradom na 5 tečajev, vodna sila za veliko žago. Cena z vsem fundusom in instruktom kron 250 000. Proda se tam tudi zelo donosna opekarna za K 15 000. — Ponudbe na: 44

Pozemkova banka v Pragi, (Češko).

Sladni čaj - znamka Sladin!

Kri! polovico prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen zajtrk, južino! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se pa uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima Moč! ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse šte. 109, Josefstädterstrasse šte. 25, Radetzkyplatz šte. 4. V Gradcu: Sackstrasse šte. 4. Priporočljiv za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb. 3

Trajno delo dobi

več sto delavcev in delavk,

v starosti od 16 do 42. leta pri podjetniku

45

A. Šullgoj, premogokop v Trbovljah, Štajersko.

Plača za moške na dan 3 K do 3 K 30 v, v akordu tudi 5 K in več;
" " ženske " " 2 " " 2 " 30 " " " " 3 " " čez.

Delo je zunaj in traja 10 ur na dan.